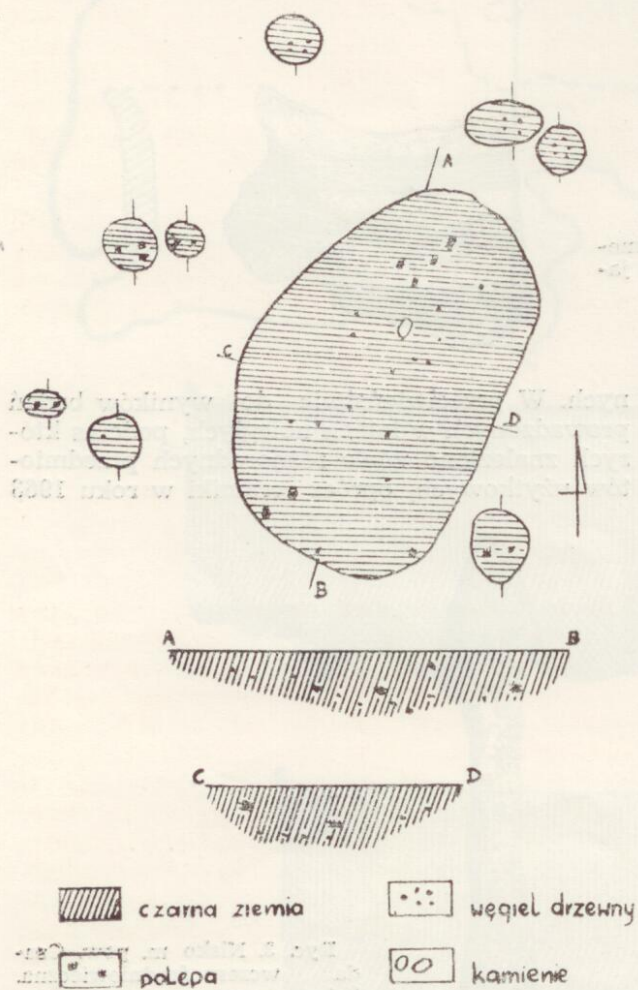

Badania wykopaliskowe w Sanoku w roku 1963

Badania wykopaliskowe w Sanoku w roku 1963 stanowiły kontynuację prac badawczych z roku 1962¹. Głównym celem badań było odsłanianie murów średniowiecznych budowli na wzgórzu zamkowym w Sanoku. Główny wysiłek badawczy skoncentrowano w partii południowo-wschodniej, gdzie w roku 1962 odsłonięto budowlę słupową oraz groby szkieletowe.

Ryc. 1. Sanok m. pow. Rzut poziomy i profile jamy nr 2 ze słupami. Skala 1:70 (rys. A. Kwolek).

W sezonie wykopaliskowym 1963 dokończono eksploracji zagadkowej jamy elipsowatej nr 2 ze słupami (ryc. 1) oraz przystąpiono do zbadania charakteru budowli kamiennej, której fundamenty stwierdzono w pobliżu skupienia szkieletów.

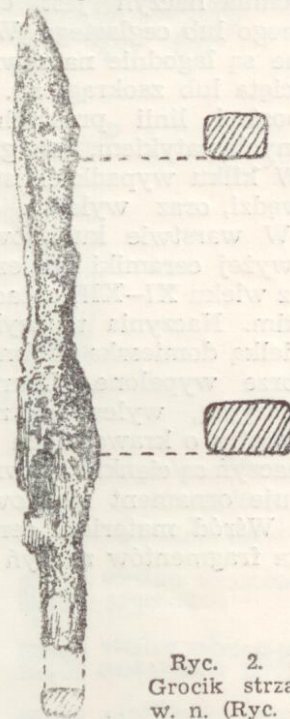
¹ O badaniach w roku 1962 na terenie Sanoka pisał A. Kunysz, Sprawozdanie z badań na terenie Sanoka i okolicy. „Sprawozdanie Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego za rok 1962” Rzeszów 1962 s. 25-27 oraz tenże autor: Csańnictwo wczesnośredniowieczne w granicach dawnej Ziemi Sanockiej ze szczególnym uwzględnieniem Sanoka w świetle źródeł archeologicznych „Rocznik Województwa Rzeszowskiego” t. III. Rzeszów 1963.

Jama nr 2 posiadała rzut elipsowaty o długości 300 cm, szerokości 200 cm. Największa głębokość wynosiła 60 cm. Wypełnisko jamy stanowiły: ziemia bardzo czarna tłusta z dużą ilością węgla drzewnych i grudek polepy. Stwierdzono w jamie kilkadziesiąt ułamków naczyń glinianych oraz drobne fragmenty kości zwierzęcych. Wokół jamy znajdowało się 8 słupów o średnicy od około 20 cm do 50 cm oraz głębokości około 30 cm. W świetle uzyskanych materiałów należy przyjąć, że odkryta budowla słupowa była obiektem mieszkalnym o rzucie zbliżonym do owalnego z wejściem od zachodu, zaznaczonym podwójnym rzędem słupów.

W czasie odsłaniania budowli kamiennej uchwycono w arze 7 ćw. b w rzucie poziomym fragmentarycznie zachowaną jamę nr 4, uszkodzoną w połowie przez wkop pod fundamenty budowli kamiennej.

Jama nr 4 posiadała następujące wymiary: zachowana długość 400 cm, zachowana szerokość 120 cm. Wewnątrz jamy znaleziono drobne ułamki naczyń glinianych, kości zwierzęce, grudki polepy itp.

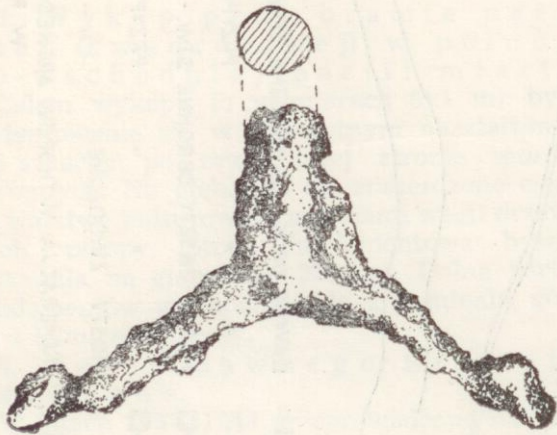
Przy eksploracji aru 11 ćw. a, odsłonięto jamę nr 5, o wymiarach: zachowana długość 300 cm i szerokość 270 cm. Wewnątrz jamy znaleziono ułamki skorup, przesiłek z różowego łupku wołyńskiego. Przy odsłanianiu fundamentów murów budowli (być może wieży) natrafiono między równoległe biegnącymi dwoma murami

Ryc. 2. Sanok m. pow. Grocik strzały z jamy nr 6. w. n. (Ryc. B. Sierzęga).

na szczątki jamy nr 6, wewnątrz której znaleziono obok dużej ilości kości zwierzęcych (w tym część półfabrykatów) żelazny grocik strzały (ryc. 2), na złożu wtórnym ostrogę że-

lazną. Jeśli chodzi o materiał ceramiczny, to chronologia jego zamyka się w granicach XI–XIII wieku. Zagadkę na razie stanowi ostroga, która wyglądem swoim przypomina formy z późnego okresu rzymskiego (ryc. 3). Być

Ryc. 3. Sanok m. pow. Ostroga z późnego okresu rzymskiego 7/8 w. n. (rys. B. Sierzęga).

może mamy tutaj do czynienia z wcześniejszym osadnictwem na wzgórzu zamkowym, lecz ślady jego zostały zniszczone przez prace budowlane podczas zakładania grodu w tym miejscu w okresie wczesnego średniowiecza oraz budowy zamku w wiekach XIV–XVII.

Podczas prac wykopaliskowych odsłonięto w obrębie ara 7 ćw. b, d, ara 11, ćw. c, d, ara 10 ćw. a, c, b, zagadkową budowlę kamienną w rzucie zbliżonym do prostokąta, wykonaną z kamieni wapiennych na zaprawie. Budowla ta w otoczeniu szkieletów, zdawała się w początkach być obiektem sakralnym, lecz przy dalszym jej odsłanianiu ewentualność tą musiano odrzucić. Jest to najprawdopodobniej fundament jakiejś budowli postawionej w XV wieku. Nie jest wykluczone, że jest to baszta lub brama wjazdowa. Podczas wybierania fundamentów zniszczono kilka szkieletów osobników wcześniej w tym miejscu pochowanych.

Badania prowadzono od 3 do 30 maja 1963 roku. Prace wykopaliskowe finansowane były przez Muzeum w Rzeszowie. Badaniami kierował mgr A. Kunysz przy współpracy mgr A. Kwolek.

Antoni Kunysz i Aleksandra Kwolek

Badania archeologiczne w roku 1963 na terenie Podgrodzia i miasta lokacyjnego w Bieczu

Miasto Biecz w roku 1963 zostało objęte badaniami archeologicznymi stanowiącymi ich kontynuację z lat ubiegłych¹. Prace wykopaliskowe miały w głównej mierze charakter usługowy w związku z prowadzonymi robotami konserwatorskimi przy konserwacji murów obronnych i innych budowli zabytkowych. Z tego też względu główny wysiłek badawczy skoncentrowano na terenie lokacyjnego miasta średniowiecznego w kilku jego punktach (ryc. 1). Wyniki badań omówimy w kolejności prowadzonych prac badawczych.

1. Wykop przy murach miejskich, fosie i wale ziemnym w północno-zachodniej partii miasta.

Wykop posiadał długość 34,5 m, zaś szerokość wynosiła 1,5 m. Zlokalizowano go w odległości 24 m od baszty koło plebanii. Wykopem zwiadowczym przecięto wał ziemny, fosę miejską oraz nasypy ziemne u podnóża muru obronnego. Stwierdzono, że nasyp wału dochował się do

wysokości 80–100 cm, został usypany z gliny lessowej występującej na sąsiednich wzgórzach. W wale nie stwierdzono żadnych konstrukcji drewnianych. Fosa miejska została częściowo zasypana gruzem i namuliskiem. Jej pierwotne dno znajdowało się na głębokości 230 cm poniżej jej dzisiejszego poziomu. W pewnym okresie dno fosy było wyłożone cegłą pasem szerokości 180 cm. Stopę fundamentu muru obronnego po stronie zewnętrznej stwierdzono na głęb. 180 cm. W wykopie znaleziono duże ilości ułamków ceramiki, kości zwierzęce, fragmenty kafli itp. Materiały uzyskane w trakcie badań można datować na XV–XVII wiek. Przy samym murze obronnym znaleziono kilka ułamków ceramiki z przełomu XIII–XIV wieku.

2. Wykop w rynku po stronie zachodniej ratusza

Wykop sondażowy zlokalizowano przy ścianie zachodniej ratusza, w odległości 9 m od narożnika południowo-zachodniego. Wymiary wykopu wynosiły 2,5x10 m. Wykop eksplorowano odcinkami 2,5x2,5 m. Celem badań w tym rejonie było zorientowanie się w stratygrafii rynku. Niestety poza materiałami z XVIII–XIX wieku nie stwierdzono żadnych starszych nawarstwień kulturowych. Podobny wynik uzyskano w roku 1958 po stronie wschodniej ratusza. Biecz, miasto o bardzo ożywionym rozwoju w średniowieczu nie posiada na rynku żadnych nawarstwień kulturowych. W jaki sposób tłumaczyć to zja-

¹ Badania na terenie Biecza od roku 1957 na szeroką skalę przeprowadza mgr A. Kunysz, publikując ogólne wyniki w następujących artykułach: Przyczynki archeologiczne do najdawniejszych dziejów Biecza. „Biecz — studia historyczne”. Wrocław 1963 s. 64–81, tenże: Badania archeologiczne na terenie Biecza w 1961 r. „Sprawozdania Rzeszowskiego Cśrodka Archeologicznego za rok 1961” (powielane) Rzeszów 1961 r. s. 12–16.